

Stejné právo pro všechny, ale neznalost zákonů neomlouvá

Abstrakt:

Tato práce se zabývá srozumitelností a přístupností práva pro laickou veřejnost. Cílem bylo analyzovat překážky, které veřejnosti stěžují pochopení vlastních práv a povinností a jejich obranu.

V rámci tvorby práva se ukázaly jako hlavní problémy labilita zákonů a kvalita tvorby právních předpisů. Hlavním důvodem obou je motivace politiků prezentovat se jako aktivní zákonodárci a získat potřebou publicitu.

Publikace práva prochází v současné době přeměnou, v rámci zavádění eSbírký a eLegislativy. Důležitým přínosem bude publikace konsolidovaných znění. Budoucností by mohla být personalizovaná publikace.

Aplikace práva českou justicí netrpí zásadními problémy, dlouhodobě ji zatěžuje délka soudních řízení, ale situace se postupně zlepšuje. Úspěšný je Nejvyšší soud, který v roce 2019, díky promyšlenému omezení dovolání v civilních sporech, vyřídil více věcí než nově napadlo.

V rámci části „Analýza existujících řešení a výzkumů“ jsem konfrontoval teoretické závěry s dostupným výzkumem. Otestoval jsem také Portál občana a další aplikace, ukázalo se, že stát do digitalizace investuje, ale možnost využití zatím zaostává.

Mnou navržené řešení vychází z paralely mezi právním systémem a softwarovými aplikacemi. Navrhuji rozdělit právo do tří kategorií na základě množství jejich adresátů.

Kategorii I tvoří právo, jehož adresátem jsou všichni občané. Pro tuto kategorii by platila nejprísnejší pravidla a zásady tvorby práva. Laik by se měl právem Kategorie I řídit přirozeně.

Kategorie II obsahuje právo, které má omezený počet adresátů, například podnikatelů v určitém oboru. Ti se musí s právem aktivně seznámit, případně za pomoci právníků.

Kategorie III je omezena na právo upravující fungování státu vůči občanům. Pro tuto kategorii by měl stát vytvořit zvláštní systém, kterým by odstínil občany od neustále se měnících norem správního práva.

Práce obsahuje pouze základní obrysy navrhovaného řešení, detailní rozdělení práva do jednotlivých kategorií a návrh systému pro odstínění občanů od správy státu mohou být námětem pro další výzkum.

Klíčová slova (3): srozumitelnost práva, tvorba práva, publikace práva